

32 sahife çıkan Bu Nüsha Tımarının Amele
Hareketlerine Tahsis Edilmiştir

- S. 321 Kapak
- S. 322 - 325 "Türkiyede Amele Sınıfının Vaziyeti"
28 Kâmun Sanı 1923 Dr. Sefik Hüsnü
- S. 326 - 328 "Amele Cemiyetlerinin İnkılâp Partileriyle
Münasebeti" Losowski
- S. 328 - 329 "Türkiye İşçi Fırkasının Esbabı Teşekkülü
ve II Kâmun Sanı 339 Kongresi"
Abdullah عبدالله Vehbi
- S. 330 - 332 "İstanbul Umum Amele Bölgesi" / Esasat
Teşekkülü geçen nüshada haber verilmiştir. (Mütegebberlerin huzurunda!) Selim Necati / haklarında tenkidler
- S. 332 - 333 "Ziyaret" Köşük Atkâye Memduh Necdet
- S. 333 - 335 "İktisat Kongresinde İşçi ve Köylü
Sınıflarının Merkezi" S. H.
- S. 335 - 336 "Amelının Sermayedar Nizamı Altında
Kabul etmemek üzere idamet mevcudiyet
edemeyeceği mevacid berrechi atışır:" 23 m.
- S. 336 - 343 "İştirakînin Beyannameesi" KM + FE
/ ser. Dr. S. Hüsnü
... 25 ...
- S. 343 - 344 "Tramvay Şirkettinin Amele İşçisi"
- S. 344 - "Tahvil Tablaja Teavün Cemiyeti"
- S. 345 - 346 "İstanbul Amele Hareketi"
Orta Köylü Demirci Mehmet Usta
- S. 346 - 348 "İstanbul İşçi Hayatı Hakkında Tetkikler"
"Tütün İşçileri" A. Cezmi
- S. 349 "İşçiye" - sair - Ateşli
- S. 349 - 350 "Gençlik ve Genç Kızlarımız" Vicdan Ekrem
- S. 350 - 352 "Hiç Bir Yerden Hikâyeler" W. Morris
/ L. Sadrettin

Geselenki yazıdan bazı yerleri
"İleri" refikimizi
iktisad etmekte

S. 320

Caiz değil!

"İstanbul Umum Amele Birliği"nin,
sermayedarlığın iktisadına salısmak ve
bu maksatla ticaret ve sanayi birlikleri
etrafında sermayedarlarla toplanmağa ~~çalışmaları~~
öğrenen kurullar tarafından tesis edilmemesi
ve bu nevî teşkilâtlarda aynı çatı altında
yerleşmesi kadar gayri ahlakî ve amele
menafına uygun bir şey tasavvur edilmeyiz."

Millî gayeli mi?

"Biz emperyalizmün tasallutuna karşı, bütün
milleti harekete getirecek mesru ve saadî bir
çidal olan millî teşkilâta edilecek en müessir ve
seyyaz hizmetin, amele sınıfını aldatmak ve
uyatmak olduğunu zannetmiyoruz. Bittaki
ameleleri şerhlandırmak ve hakiki bir sınıf
birliğine hal etmekle bu maksadın kuvvet
bulacağına iman ediyoruz."

"İUAB'nin başında bulunanlar arasında
iki misal Bayraklı ile dâhil olan ve bu sıfatla
bazı kongrelere iştirak edenler 4 varmış."

Birlik Dahi ziyade Tramvay ameleleri için yapılmış.

"TİF'ın Esbabı Teşekkülü ve
11 Kâmmülâni 1339 kongresi"

S. 328 - 329

Abdullah Vebisi

Aydınlık Sayı 13

10 Şubat 1923

"Türkiye İssi Furkası"

Bir İssi kütle, 13 Teşviki emel (13) 37
tarafında "İssi Sosyalist" Furkasını kurmuş.

— Sosyalist Furkası reisi bu teşkilata
karşı amansız bir mücadeleye girişti.
Aleyhte tabrikat!

"Üçüncü" Kongre

Ruzaamede 3 madde varmış:

- Senelik bilançosunu tasdik
- Merkezi Umumî Heyeti'ne karar azalarının imtihanı
"Muhakkaklar... emniyet ve uyakatlarından
varmış ve hayriyetlerinden memnûn oldukları,
kendileri gibi eli vasıfı olan arkadaşların
dan bazılarına rey verdiler."
- Nizamnamenin bazı maddelerine tedbir.
(İssi Sosyalist) → (Türkiye İssi) Furkası!

~~Muhakkaklar~~ "Kongre ^{de} bitim bulmuş, ki, bilhassa
davet edilen, Aydınlık mecmuasının müfettişi
ve serimli sıması doktor Şefik Hüsnü arkadaş
İssileri ziyarete geldi."

Sonra da İssilere "müfit bir konferans"
vermiş.

Şirketî Hayriye

Deniz İssileri

BAK Aydınlık (Sayı 7) s. 199

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

[İzmirde ileri sürülmesi gerekli talepler]

Ziraat Hakkında

- 1) Büyük siflikler hükümet tarafından istinlak edilmeli ve son asrın terakkiyatına muvafik bir tarzda, mütehassısların nezareti altında işletilerek, civar köylü işini bir münim mektebi vazifesini görmelidir. Köy gençleri ve soevkları bu sifliklerde muayyen zamanlarda sıraklık etmeğe mecbur tutulmalı ve köylünün yeni üsüllerle mümarise peyda etmesinde yardım edilmelidir.
- 2) Alât ve ekipat ve hayvanatı mahdut küsük arazi tahopleri, birleşerek ziraat kooperatifleri teşkil etmeğe ve bu kooperatifler vasıtasıyla, bir taraftan müstereken kullanmak üzere, traktör ve harman makinası gibi müferiden tedarik edeme-yecekleri makinalardan istifadeleri temin olmalı; bir taraftan mahsulâtlarını satmak hususunda muhtekir tüccarların pahalıya mal alan de laletu-
den kurtulmalı.
- 3) Araziden mahrum köylülere toprak verilmeli, ve mümkün usertebe ziraat komunaları teşkil ederek istihalde bulmalarına talakat olunmalıdır.
- 4) Bu son iki sınıf köylüye vasi mihiyasta muavene-
tefe bulunarak köy bankaların teşkisi, köy ikti-
sadiyatının terakkiyi işini bir zarurettir.

Amelelerin Sermayedar Nizamı Altında Kabul Ettirilemezliği İhtimali Mercuri-lyet Edemeyeceği Merad Bervechi'atidir.

- 1- Yermiye sekiz saat salıma müddetinin kabulü.
(Maden ocaklarında, yer altında salımların altı saatten fazla salıstırılmaması.)
- 2- Ailevunun gece salımasının memnuniyeti. (Takat mecburiyet halinde yermiyenin saat hesabıyla iki misli itası ve dört saatten fazla salıstırılmaması.)
- 3- 14 yaşından aşağı çocukların salıstırılmamasının men edilmesi.
- 4- 14-18 yaşındaki çocukların altı saatten fazla salıstırılmaması ve lâakal günde iki saat tabii görme lerinin patronlar tarafından tahiti temine alınması ve maden ocakları, yeraltı gibi yerlerde salıstırılmaması.
- 5- Kadın ve çocukların gece salımlarının katıyen ve bitâkaydî şart men edilmesi.
- 6- Kadın işçilerinde vâzî halden evvel ve sonra sekizer hafta mezun ad edilmesi ve yermiyelerinde tam olarak itası.
- 7- Kadınların aybaşlarında iş gün tam yermiye ile mezun ad edilmeleri ve aynı işte erkek ücreti itası.
- 8- Amelelerin salıstıkları fabrikalarda veya civarında amelî kulüpleri küsadına patronların mecbur tutulması.
- 9- Hastahanelerin meccamen tedavisi işte fabrikalar civarında hastahaneler ve eczahaneler tesisi.
- 10- İş esnasında sakatlanmaların sigorta edilmesi ve gerek ecel alması ve gerekse kazaca refat eden lerin muhtas aile ve çocuklarının iase ve iskân larının tahiti temine alınması.
- 11- Fabrika ve imalâthanelerde amelîler tarafundan müntehap komiteler teskiline müsaade edilmesi ve patronlarla amelîler arasındaki münasebetin

bu komiteler vasıtasıyla olması usulünün kabulü.
Fabrika ve imalâthane amele komiteleri tarafından
nüessesene her türlü emmülât ve hesabatının tetkik
ve kontrol edilmesi hakkında taahhüt.

12- Sendikalarla patronlar arasında müzterek mukarife
yapılması usulünün kabulü.

13- Vasatî yermiyelerden sendika merkezleri tarafından
tayin. Ve yermiyelerden, her sene iktisat vekâleti tara-
fından her vilâyette tayin edilecek asgari maaşet fiyatın-
dan dön alınması.

14- Patronlarla amele arasında tabaddüs edecek
ihtilâfatın hâkî ismi nüisavî hukuk ve reye malok
muktelit komisyonları teşkili.

15- Amelelerin tabii haklarını elde etmek için en
mühim silâhi olan grevin taahhütü kabulü.

16- Ameleler için haftada 42 saatlik mütemadi
istihak müddetinin kabulü ve bir sene 13 bazında
bulunan her ameleye sene bir ay mezuuyet hakkı
ve bu zamanlarda yermiyelerden tam olarak verilmesi.

17- Fabrikâtor veya nüisesbbslerin ameleler için
maale yazayabilmek üzere fabrika ve madenler arasında
sıhî meskenler inşasına mecbur tutulması.

18- Bu meskenler inşa alınuncaya kadar amelelerin
meskenlerinden fabrika veya madenlere kadar gitmek
işini geçirecekleri zamanın, sekiz saat çalışma zamanın-
dan ad edilmesi.

19- İşsizler için bir sigorta tesisi.

20- Fabrikalar, imalâthane ler ve nüessesat ve maden
ceklarına giren ve çıkan amelelerin sendikalar
tarafından alınıp şikâretmesi ve bilhassa patronlar
tarafından amelelerin itracını men alınması

21- Gerek hastaların meccanen tedavisi ve gerekse
kazazeciler ve onların ailesi ve işsizlerin vuru-
ru işe ve işkânlarının temini için teşkil edilecek
sandığın varidatını temin için bolunum patronlara

Sayı 14 = s. 363

... ileri virdüğümüz (23) maddede
Birlık komıtyonu tarafından
aynen kabul edilmiş ve zırdaki
maddede Hâve edilerek Kongrede
teklif olunmuştur.

Maddede 24 - Şirketler, fabrikalar,
kompanyalar, ve matbaalara her sene
anneye verilecek İkrarıyetu mücavaten
terzi.

Anak ve T. Sınıfın Pesmen
Kabul Edilmesini Talep Edeceği
Hukuk Esastır.

ve müessesata (Sigorta Vergisi) unvanıyla
bir vergi tarhi ve sigorta varidatının
amelle sendikaları tarafından idare ve kont-
rolu usulünün kabulü.

22 - Ammelere her bir zaman her bir
yerde cezai nakdi yükletilmesinin.

23 - Ammelere Avrupa'da olduğu gibi
tamamıyla serbest sendikalar tesisi etmesinin
hakkının tanınması ve amelle sendika
ve birliklerinde müvassıl beynelüvel
tezkhâtlarla müvasebet ve rakibe tesisi
etmekte tamamiyle hür olması.

İktisat Esaslarımız

"Milletimiz artık mazisinden değil
istikbalinden mesuldür."
[Saat 11.10]

[Saat 10]

17 Şubat 339 : 4 Mart 339 Tarihine kadar
İzmir'de toplanan ilk Türk İktisat Kongresinde
Kabul Olunan Esaslar ve İrat Olunan Notuklar.

İzmirde : "Anadolu" Matbaasında tab olunmuştur.

[Bütün Türkiye'nin Ziraat, Sanayi, Ticaret ve İssi Zümrelerinden Müteakip 1135
Marahhas]

(s. 1-2) "Mısaki İktisadi Esasları"

(s. 3-19) Çiftsi Grubunun İktisadi Esasları

- Reji Meselesi
- Ziraatte Maarif Meselesi
- Asayiş Meselesi
- Aşar Meselesi
- Ziraat Bankası ve İtibarı Ziraat Meselesi
- Yollar Meselesi
- Orman Meselesi
- Ziraatte Hayvanat Meselesi
- Çiftsiliğe Ait Bazı Maddeler
- Ziraatte Makine Meselesi

(s. 20-40) Tüccar Grubunun Esasları

- Bankalar
- Kambyo ve Borsa İşleri
- Arma Tatili
- Maden Meseleleri
- Ormanlar Meselesi
- Ticareti Bahriye Meselesi
- Ticaret İşlerini Kolaylaştıracak Esaslar
- İhtisar Sisteminin Ref'i
- Karantina ve Ahkâmı Ticaretin
nin İslah ve Tadili

- Arbar Tezkiat ve Tesvifat
- Ticaret Bedelleri
- Ticareti Haricaye Müesseseleri
- Şirketler
- Ticarete Ait Nevahi Müteferrika
- Tedrisatı İktisadiye
- Temettü Vergisi
- Vesaiti Nakliye Meselesi
- Vesaiti ~~İktisadiye~~ Meselesi
- Muhabere

(s.41-45) Sanayi Grubunun İktisat Esasları

- 1- Gümrüklerde kumruye usulü
- 2- Tezvik-i Sanayi Kanunu Hakkında
- 3- Yollar ve Vesaiti Nakliyede Hususi Tarife
- 4- Sanayi Bankaları
- 5- Tedrisatı Sanaiye
- 6- Sanayi Bedelleri

(s.46-51) İşi Grubunun İktisat Esasları

Madde 1. Amel namıyla hitap edilmekte olan kadın ve erkek erbaba iş ve amele bundan böyle işi denilmesi.

(24 madde)

(s.52) İfade-i Mahsusat

Mazbata Eulümeni

(s.53-66) Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın Nutku

Arslan (s.67-76) İktisat Vekili Mahmut Esat'ın Nutku

(s.77-80) Kazım Karabekir Paşa'nın Nutku
(Mauris Sanayi Murakhası)

(s.81-85) - Heyeti Umumiyeye Resv Vekillerinden ve İşi Grubu Resvi Ata Gündüz'ün Nutku
(Kötahya)

- "Sanayi Grubu Resvi Salahaddin'in Nutku
(Ayvalık)

- "Şifesi Grubu Resvi Kani'nin Nutku
(Mauris)

Kapanış

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

— " Ticaret Grubu Risi Mahmut'un Notku
(Kudüs)

— Kadınlar Murahase Risi'nde Notku
(izmir)

(s. 86-90) — Kongre Risi Karabekir'in Hitam
Notku

Bu teklifler, İstanbul'daki 'Birlik Komisyonu' tarafından aynen kabul edilmiş ve bir madde daha eklenerek İzmir Kongresine sunulmuştur:

"Madde 24- Şirketler, fabrikalar, kumpanyalar ve matbaalarca her sene ameleye verilecek ikramiyenin müsavaten tevzii."

Aydınlık, Sayı 14 (Nisan 1923), s. 363.

Aydınlık Sayı: 14

s. 353 - Kapak (isimdekiler)

s. 354 - 356 X "İktisat Kongresinden Söyüş"
- Umumi İntihabat Arifesinde -
Dr. Sefik Hüsnü 5 Nisan 1923s. 356 - 359 X "İstimaî Sınıflar; firkaların teşekkülünde
en mühim amildir." M. Vehbi [Sandal]

s. 359 X "İnkilâp Türküsü" (Şiir)

s. 360 - 363 X "İktisat Kongresi İsmi Amelî Sınıfının
Teklif ettiği Esaslar" Nakil vasıtaları -
2000 / 2000 / 2000

s. 364 "Yeni Sanat" N. H. - 311 -

s. 365-372 "İstirakiyon Beyannamesi" - son -
sev. Dr. S. Hüsnüs. 372 - 373 "Yeni Ruh'a Dair"
Serket Aziz Köşük Samice: Kis - 923

s. 373 - 375 "Gençlere Hitap" Preus Kropotkin'den

s. 375-376 X Dahilî Suuç376 "İstanbul Amelî Havadisi"
"Şehrimizde ^{Beynelmel} 12cılık" Bina Bekleri İttifakı
Kongresi X

376 Yeni Neşriyat:

"Sarkî Anadolu Demiryolları Cephesinde
Amerikalılar"Ağaçlı Ahmet beyin İngiliz Firkaları hakkında
Konferansı: Firkalar iki ânılden doğar -Fikri cereyanlar > Sınıf mücadelesinin zorlanması.
- İstimaî sınıf farkları -Firkalar hayattan münevverler ve onların cereyan
hayatın cereyanıyla muvazir gider.

"Bütün memleketlerin farkı, sınıf mücadeleleri farkıdır."

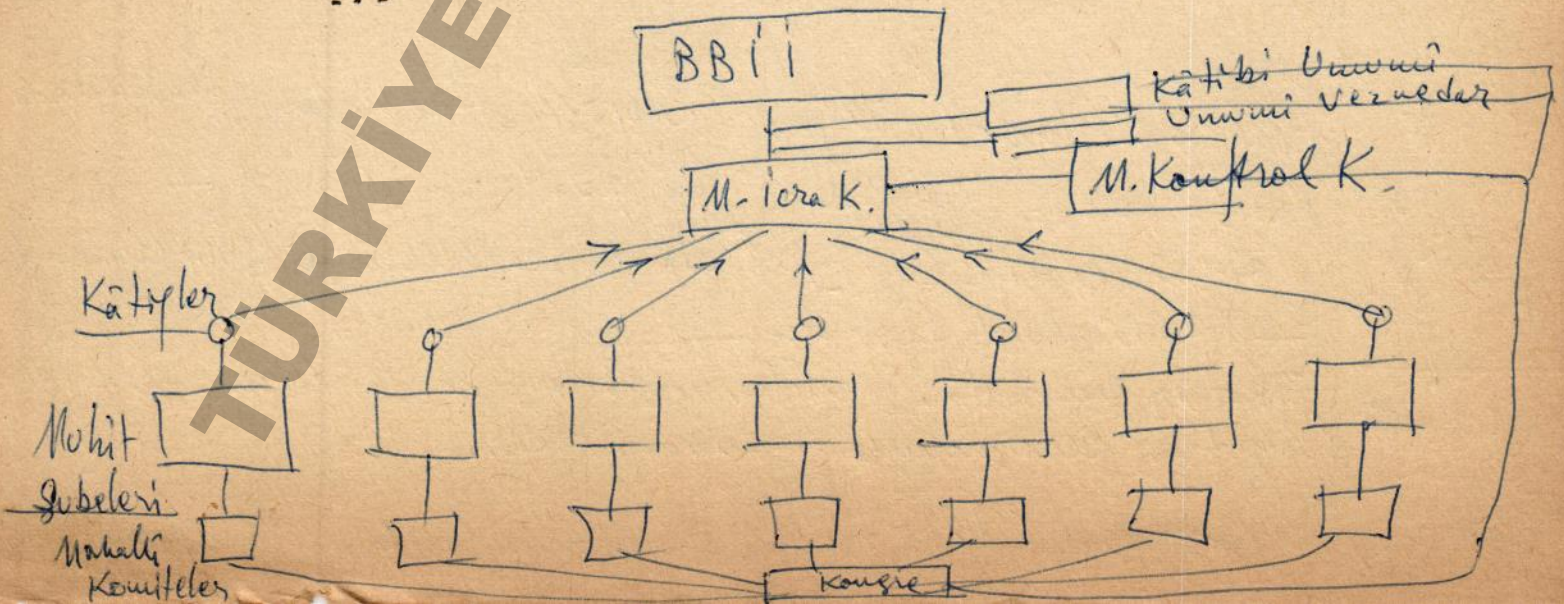
yarın!

Liberal (bunlar)
Sınıf - sınıf
Sınıf - sınıf
Firkalar

Beynelmilel Dima İssileri İttihadının, bu sanata ait işsilerin tarzi tekâşüf ve mahalli sayılarına göre bir sok muhit subelerinden teşekkül ettiğini biliyoruz. Bu subelerin icra komiteleri, aletâde senede bir defa ve lâzımın takdirinde ayrıca ferkalâde kongreler akteveler. Merkezi icra komitesi, muhit (mahalli) subelerin kâtiplerinden teşekkül eder. Taraza bugüne kadar subelerin adedi yediden ibaret olduğu işsü, yedi kâtip Brök Merkezi icra komitesini teşkil ediyorlardı. Merkezi icra komitesinin kâtipi Umumi ve Umumi Kasadârı kongre tarafından muhtaf olmuştur. (Mevcut mahalli komitelerin umumi istimas tarafından, ki aynı zamanda kontrol komitesini de bu kongre muhtaf eder.)

Bunlardan mürekkep olmak üzere 4 Mart 1923 tarihinde Beyoğlu şubesi salonunda bervechi zir ruzname ile bir ferkalâde kongre aktevelmiştir:

- 1- Merkezi Kontrol Komitelerini Umumi Raporu.
- 2- Sendikamın vaziyet ve faaliyeti.
- 3- Kâtipi Umumi ve Umumi veznedar muhtabı.

Kapak (Kırmızı) Ameleler yürüyor
Bir döviz'de: "İssi Günü" 1 Mayıs yazılı.

- s. 377 "1 Mayıs İsmi" Tazas Nezih
- s. 378 x "Enternasyonal" Nota ve Güfte
- s. 379-383 x "1 Mayıs" Sadrettin Celâl
- s. 383-385 x "İttihat ve Tokul ve Orta Halli"
"Sınıflar" Dr. Şefik Hüsnü
24 Nisan 923
- s. 386 x "Grev" -siir- N.H.
İstanbul Amelelerine
- s. 387-389 x "3 sekiz..." Sadrettin Celâl
- s. 390-392 x "Türkyede Dernek Zorluklarına"
"Teşekkülü" Dr. Şefik Hüsnü
24 Nisan 923
- s. 393 ? "Hayrihanede" İstanbul: İbrahim
- s. 394-395 "Kadının Hakkı" Leman Sadrettin
- s. 395-396 "Genelin Ümidi" Servet Aziz
KÇ 19 Nisan 923
- s. 396-398 "Kadınlık İsmi" Saadet
- s. 399-403 "Pavelika Hikâyesi" M. Gorki'nin
"ana" sultan
İktibas edilmemiş.
- s. 403 # "İssi Günü"
- s. 404-405 "1 Mayıs" Höda verdi
- x s. 405-406 TIÇSP'nin Beyannamesi:
"Türkye İssi ve Köylü ve Orta Halli Halk Kültürüne"
- s. 407 # "Genç Proleterya" Menduh Needet Nisan 923
- s. 407-408 "İstanbul Amele Haberleri"

Aydınlık Sayı 15 (Mayıs 1923)
Sabretken Celâl, "1 Mayıs"
s. 379-83

"1 Mayıs hareketi, pek sıkı bir surette, amele metalibine bağlıdır ki bunların başkası, bir çok seneler, sekiz saatlik 13 günü olmuştur."

1789'un iktisadi anlam

İngiltere'de Chartist hareket 1838'de
[Sendikalizim'in başlangıcı]

"(1848) Avusturalya Kitasındaki (Yeni Zelanda) adasının ziraat ameleleri sekiz saatlik iş günü zorla kabul ettirmişler ve (1856) da (Melbourn) da toplanan muazzam bir amele mitinginde sekiz saatlik 13 günü, bütün Avusturalya'ya resmî kabul ettirmişti."

Amerika'da 8 saatlik 13 günü
1866 Baltimor kongresi - Kowen sikarinasının istemi!

1884 Chicago kongresi = sendikalar bizzat yapmak için,
1 Mayıs 1886 günü nü tayin etme!

'85 Washington K. tasviratı ↓ Amerika'da 5000'den fazla grev!

Sarı İşçilerin Chicago'da grevlerini yerlerine geçmesi üzerine 4 Mayıs'ta 15.000 amelelerin protesto yürüyüşü.

Polis müdahale edince bomba → 20'den fazlası şehit oldu

[Sekiz Kurban] 11 Temmuz 1887'de 8 kişi cezalandırılmış (4 idam, 1 intihar, müebbet, 15 sene!)
1888'de Amerika Mensai Federasyonu

— 1889 İkinci Enternasyonal
1/5 1890'da Beynelmülk yürüyüşü her yıl tekrarlama kararı.
— 1891 İk. Ent. Brüksel kongresi

Sacco & Vanzetti?

" Gezen seneye ^{gelinceye} kadar 1 Mayıs'a
aklâde bir sarpça veya kâğıthane
tenezzihi mahiyeti verilmisti. "

[1922'de ilk İssi bayramı!]

" İstanbul'da gezen seneki bir Mayıs, ecnebi İsgali
ve saray hükümeti taziyatı altında bulunmamıza
rağmen memleketimizde ilk defa olmak üzere,
hakikaten İssi sınıfına layık ciddi bir surette
yapılmıştı. "

TÜRKİYE SOSYALİSTLERİNİN İSTİSMA VAKFI